

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika
dva poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec
Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za
mesečno Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave
Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad.
Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.908

Pokojnim tovarišem!

Krščansko socialistično delavstvo se ob vsaki priliki spominja svojih umrlih tovarišev. Veliko jih že leži v hladni gomili, kjer čakajo večnega vstajenja. Dr. Krek, Miha Moškerc, Ivan Gostinčar, pred dobrim tednom umrli Jože Rutar in nešteto drugih, ki počivajo v grobovih po deželi. Tu počiva tajnik skupine, tam blagajnik, zopet drugje predsednik, podpredsednik in zopet nad vse agilni in zvesti člani skupin.

Poslovili so se od nas ti naši umrli tovariši. Sredi hudega boja med človeško dobro in slabo stranjo, med pravico in krivico so jim omahnile trudne roke in šli so k Vsemogočnemu po zaslužen plačilo. Celo njihovo življenje jim je bilo en sam delavnik, nikdar brez počitka, pa tudi nikdar brez grenkobe in težav. Toda oni niso vprašali ne za hvaležnost, ne za pozemsko plačilo in svetno čast. Njihovo srce je bilo prepojeno z idealizmom in v svoji notranjosti so čutili veselje in zadoščenje že v tem, da so se trudili za to, da na zemlji zavlada Kristusovo kraljestvo, to je kraljestvo ljubezni in pravice.

Nad 40 let je staro naše krščansko delavsko gibanje. Koliko je bilo v tej dobi dela, žrtev, trpljenja in bridkega razočaranja. Toda naši pokojni tovariši niso oklevali nad temi težavami. Čim težji so bili časi, tem krepkeje so prišli za delo in bolj so se notranje sami čistili. Kakor se v ognju čisti kovina, prav tako so se naši tovariši v boju duhovno izpopolnjevali. In ravno ta idealizem, ki je prešinjal naše tovariše, je ohranil naše krščansko delavsko gibanje čisto in idealno, tako da lahko z velikim zaupanjem gledamo mlajši v bodočnost njihovega in našega dela.

Veliko hvaležnosti smo dolžni našim pokojnim tovarišem. Brez njihovega idealizma in žrtev bi Jugoslovanska strokovna zveza že davno dokončala svoje poslanstvo. Tako pa smo lahko ponosni na svoje tovariše in na Jugoslovansko strokovno zvezo ter mirno lahko gledamo v bodočnost.

Ko se v teh dneh spominjamo svojih najožjih sorodnikov, spomnimo se tudi svojih tovarišev in skušajmo biti v stremljenju in idealizmu za dobro stvar njim podobni in sledimo njihovi vzvišeni življenjski nalogi.

Naj počivajo v miru!

Velika zmaga strokovnih organizacij v Ameriki

V Ameriki se je kapitalizem strašno razbohotil. Že je zgedalo, da bodo vodstva raznih velikih industrij imela absoluten vpliv ne le nad delavstvom, ampak nad vsem javnim življenjem. Težka je bila borba delavstva nad premočjo velekapitala, posebno, ker nam kaže tudi Evropa, da se takemu velikemu zemeljskemu gospodu klanja vse. Redki so oni, ki se upajo postaviti na stran delavstva, ker so prav tako v nevarnosti, da jih združen kapital zaduši. Saj še pri nas doma vidimo, da je delavstvo v borbi popolnoma samo in da oni, ki bi bili dolžni vsaj moralno podpirati opravičeno delavsko borbo proti zasužnjenju kapitalizma, rajši iščejo napake v delavskem gibanju in se na dolgo in široko ukvarjajo z njimi, kot pa da bi podprli organizirane delavce v boju za njegove pravice.

Se večji in hušji boji so bili v Ameriki, kjer je po posameznih industrijah zaposleno po tisoče in tisoče delavcev pod eno streho. Ogromne stavke v zadnjem času so nam zgovorno pričale o težkem boju, ki se je odigral med industrio in delavstvom. Toda delavstvo je vztrajalo v borbi in tudi doseglo uspeh. Velika nevarnost je namreč obstajala, da ta socialni boj razplamti vso Ameriko in posledice bi bile seveda nedogledne. Pod tem vtisom se je Roosevelt odločil, da kolikor mogoče ublaži borbo, ki je grozila že s požarom.

Tako je predsednik Roosevelt pred časom poskusil s tako zvano Niro, katero pa je najvišje državno sodišče na zahtevo in intrigo veleindustrije razveljavilo. Ponovno je kazalo, da se vrnejo časi absolutnega gospodstva kapitala nad delovnim človekom brez kontrole in nadzorstva.

Predsednik Roosevelt pa je podpisal sedaj zakon, ki so ga že dolgo časa zahtevale delavske strokovne skupine. Mesece je trajal ta boj in že je izgledalo, da bodo podjetniki zmagali nad delavstvom.

Novi zakon predpisuje pravico delavcev do tarifnih pogajanj za plačo še z bolj jasnimi besedami, kot je to storila NIRA. Novi zakon je tako rekoč nadomestilo za zakonodajo NIRE. Po tem zakonu ima delavec pravico do tarifnih pogajanj po zastopnikih, ki si jih je sam izbral. Tam, kjer obstojajo strokovne organizacije delavstva in imajo organiziranih nadpolovično število delavcev, dobijo strokovne organizacije naravnost monopolsko pravico do pogajanj za delovne pogodbe. Novi zakon prepoveduje nadalje tudi celo vrsto »nepoštenih poslovnih dejanj«, kot recimo, če poslodajalci pritiskajo na delavske zastopnike z raznimi nasilstvi in grožnjami. Odslej je nemogoče, da bi kakšen podjetnik sebi zasužnjil strokovno organizacijo, ali da bi onemogočil delavcem, da v strokovne organizacije vstopajo, ali da bi celo smel odklanjati pogajanje z zastopniki delavstva, ali delavce odpustiti, ker so pri kakšnem razsodišču, kamor so bili povabljeni kot priče, neugodno izpovedali o podjetju.

Nadaljnja važna reforma, ki je s tem zakonom dosežena, je ustanovitev vsedržavne delavske zbornice (National labour relation board), ki jo imenuje predsednik republike sam. Zbornica ima dalekosežna polnomočja. Njena glavna naloga je, paziti, da se pravice delavstva po podjetjih ne kršijo. Ona ima pravico v primeru sporov med delavstvom in delodajalcem, da kliče k sebi priče in da uvede najstrožje preiskave v obratu samem in v upravi obratov. Ona ima pravico nalagati obratom gotove dolžnosti, in če bi se ti branili, njihovo izvedbo s silo omogočiti.

Razumljivo je, da se velika industrija temu zakonu protivi, oziroma, da se že pripravlja, da intrigira proti njemu pri vrhovnem ustavnem sodišču, češ, da je proti ameriški ustavi. Nekaj velikih industrij, kot avtomobilska, tekstilna, kavčuska in druge, hočejo volitve v delavska zastopstva preprečiti.

Po vsej Ameriki je nastalo po tem podpisu med delavstvom velikansko veselje in navdušenje. Saj so delavske strokovne organizacije in z njimi vsi člani dobili zadoščenje na najvišjem forumu, obenem pa tudi priznanje, da je bila njihova borba popolnoma upravičena.

Kakšen velikanski revež bi bil lahko ameriški delavec, če ne bi bil strokovno organiziran. Velekapital ne pozna ljubezni, kaj šele pravico. In če ne pozna teh dveh osnovnih zakonov za mirno družabno življenje, je boj proti njemu vsiljen in z vseh vidikov opravičljiv.

Naj bo borba in zavest ameriškega delavstva zgled tudi našemu delavstvu, da bo končno vendarle spoznalo, da je gibalno družabnega življenja po zaslugi kapitalizma dandanes gospodarsko vprašanje in borba za kruh in naj se pridruži strokovnim organizacijam, da ne bo borba za osnovne pravice še težja kot je danes. Naš krščanski svetovni nazor nam dovolj jasno kaže, kakšen naj bo delavec in kaj je po svojem ustvarjenju in za doseg tega cilja gre vsa naša borba. Kapitalizem zasužnjuje človeka gospodarsko in duhovno, krščanska strokovna organizacija pa ga obratno dviga gospodarsko in duhovno. Zato pa, delavci, vsi v strokovne organizacije!

Ko uvažamo in izvažamo

V l. 1934 smo izvozili v Nemčijo blaga 372.591 ton v vrednosti 597.703.165 Din in to predvsem kromovo in svinčeno rudo, ferrosilicij itd.

Iz Nemčije pa smo uvozili 113.173 ton blaga v vrednosti 497.162.063 Din. Naš uvoz v Nemčijo je bil tedaj znatno večji po vrednosti in to nad 100 milijonov Din. Uvažali smo predvsem koks, zdravila, kemične in farmacevtske (apotekarske) izdelke, barve, volnene tkanine, krzno, železo in jeklo, stroje itd. Med tem pa smo uvozili, reci in piši: za 54.000.000 Din otroških igračk. Za težke čase, v katerih živimo, res »neznamna« postavka in za vse one, ki pišejo in govore o »krizi«, dokaz, da je ta le za delavstvo, ki kmalu še vsakdanjega kruha ne bo imelo, kaj, da bi moglo kupiti svojim otrokom kakšnih igračk.

Naša rudarska proizvodnja

Narodna banka je objavila podatke za prvo polletje 1935 produkcije naših rudarskih proizvodov. Tako smo producirali:

(vse v tisočih tonah.)	1932	1933	1934	1935
premoga	1775	1542	1582	1568
lignita	464	437	407	431
bakrene rude	87	274	319	283
svinčene rude	236	321	358	364
železne rude	16	21	62	81
bauksita	20	25	27	46
pirita	7	9	10	44
in kromove rude	15	14	19	25

Predvsem močno narašča produkcija pirita, bauksita, kromove in železne rude.

Celjska priloga „Delavske Pravice“

Mir hočemo!

Nad 11 milijonov mrličev, očetov, sinov, bratov, zaročencev, ki so jih zaman pričakovali doma njihovi dragi, 18 milijonov ranjencev, pohabljenec brez rok, brez nog, slepih itd. Na sto tisoče jih je pomrlo od lakote in pomanjkanja. Kje so vdove in sirote? Kdo naj popiše vso duševno in telesno bolelost milijonov in milijonov ljudi? Kje so sto tisoči nedolžnih otrok, ki še danes trpijo radi vojne, koliko tisočev jih je moralno propadlo in so končali na vislicah ali pa propadli po ječah, samo radi vojne. Kje so ogromne milijarde, ki jih je požrla vojna. To so sadovi vojne. **Kdo jo še hoče?**

Zopet se bliska na vseh straneh. Temni oblaki naznanjajo nov svetovni požar, ki bo uničeval še stokrat groznejše kakor minula vojna. Njene posledice bodo strašne. Kje so tisti, ki hočejo novo morijo? Delovno ljudstvo celega sveta ve, da je zanj vojna samo pogin. Ogromna večina ljudstva vojno odklanja in hoče miru ter mirnega sožitja med narodi, ker dobro ve, da le v miru je napredek in blagostanje. Kdo torej hoče vojno? Tisti, ki ve, da mu bo prinesla profit. Kaj njemu mar, če pogine vse okoli njega, samo da ima profit. Zato si moramo biti na jasem, da kdor se bori proti vojni, se mora boriti tudi proti sedanjemu kapitalističnemu družabnemu redu. Borba proti vojni je brez uspeha, ako se istočasno ne borimo za nov božji družabni red. Pacifistični pokret je brezpredmeten, ako se istočasno ne bori za pravičen družabni red. Ko bo na svetu nov pravičen, božji družabni red, bo vojna nemogoča.

Še en del ljudi poznamo, ki bi v svoji naivnosti hoteli vojno. To so tisti, ki sanjajo in mislijo,

pomislijo pa, da bi vojna v vsakem primeru prinesla več zgube kakor dobička. Za kos zemlje bi zopet padlo milijone ljudi, milijone pohabljenec, milijarde škode itd. Vojna prinese samo uničevanje vseh človeških vrednot. V bodoči vojni tudi ne bo zmagovalca ne premaganca, ampak obema bo prinesla popoln propad in uničenje.

Krščansko delovno ljudstvo se bori za pravičen, za božji družabni red na zemlji, se bori proti sedanjemu izžemanju delovnega ljudstva in zato se bori proti vsaki vojni. Ker smo vsi ljudje, vsi narodi, bratje, odklanjamo morijo med brati in hočemo, da zavlada nad vsemi narodi duh Krista. Njegova pravica more dati vsem kruha, duševnega in telesnega. Vemo pa tudi, da je po božji postavi ubiti človeka smrtni greh, zato tudi kot kristjani nečemo vojne.

erar

Naš vzor

Stoglava pošast steguje svoje kremplje po dobinah zemlje. Tisoč in tisoč glava množica pa se trudi in poti, da jih pridobiva iz zemlje. Po vsej zemlji so raztresena bogastva, ki jih je Stvarnik vložil vanjo. Tu je zlato, tam petrolej, tu žitna polja, tam črni diamant. Vse te in še druge zaklade je treba v potu obraza dvigati, predelati, da služijo svojemu namenu: ohranjevati človeštvo.

Morda se je ta namen izpolnjeval v začetku človeške zgodovine. Dolgo se ni, kajti kaj kmalu so vstajali ljudje, ki so si lastili neko predpravo, živeti na račun drugih. Tako je nastalo suženjstvo, ki se je v raznih oblikah ohranjalo do današnjega dne.

Res, da je krščanstvo odpravilo suženjstvo poganstva dobe; s širjenjem krščanske vere so polagoma nastale krščanske države, pa tudi te države ne morejo odpraviti **moderne suženjstva**, iz enostavnega razloga, ker državni krmari niso prežeti s Kristusovim naukom. Krščanske in nekrščanske države so si enake pri pridobivanju zemeljskih dobrin. Nobena nima obzira do druge, če gre za kopičenje bogastva, če to zahtevajo »gospodarski« zakoni dotične države. In človek bi mislil, da mora narodu, ki ima tako bogastvo na razpolago, sijati lepše sonce, sonce vsestranske zadovoljnosti. Toda to bogastvo se zbira le v rokah nekaterih, dočim se milijonska množica izrablja le za pridobivanje. In pri tem ta množica strada najpotrebnejšega.

Naša prereditev

Mislimo, da ni odveč, če je naša Skupina skupno z MZ sklenila prirediti **Dan miru**, ki naj bi bil združen s spominom na velikega borca — J. E. Kreka. Pri sv. maši se ga bomo spominjali, če pa smo sklenili isti dan proslaviti mir, potem smo se s tem oddolžili tudi njemu, ki je bil nositelj delavčevega hrepenenja. Tako bo tudi popoldanska proslava, ki je vsa v službi miru, glasen krik Krekovih učencev.

Dobro je, da se nekoliko pomenimo in seznamimo s to popoldansko prireditvijo.

Predvsem je treba povedati, da je to izključno **kulturna prireditev**. Ta prireditev je daleč, daleč od tega, da bi z muziciranjem ali deklamacijami pokazala običajno akademijo, ali da bi s kakšno igrico pritegnila občinstvo ter mu za konec obljubila še pristo zabavo... To so več ali manj zaostali in zgrešeni poizkusi, katere popolnoma odklanjamo.

Dan miru

priredi Jug. strok. zveza

v Celju v nedeljo, dne

3. novembra 1935.

Dopoldne ob 8 sv. maša za pokojnim dr. Janezom Ev. Krekom. — Pri sv. maši poje »Celjski Zvon« pod vodstvom g. M. Močana. — Popoldne ob pol 4 v dvorani »Ljudske posojilnice« odrski nastop.

Spored:

1. Plamteče sovraštvo.
2. Vojna...
3. Pesem miru.

Nastopi 50 oseb. — Pripravil in vodi J. Jurač. Vmes beseda o miru; recitacija in petje A. Mihelčičeve skladbe: Nebo žari. — Poje zbor gojencev orglarske šole pod vodstvom gosp. Križnika. Vstopnina: Sedeži po 8 in 5 Din, stojišče 3 Din. Predprodaja vstopnic v »Slomškovi knjigarni«.

Kaj nas je torej vodilo pri vsem tem?

Predvsem: MIR! Kaj rabi posameznik, kaj družina, kaj narod in država za svoj dvig, za zadovoljstvo in ljubezen, kaj drugega ko MIR?! Zato je prav delovno ljudstvo tu, ki najbolj goreče zahteva odstranitev vseh nevarnosti za spopade. To nas je vodilo k Dnevu miru pri popoldanskem nastopu.

Ustavimo se nekoliko pri njem.

Nastop sam je razdeljen na tri dele:

Prvi del — Plamteče sovraštvo — nas vodi k izbruhu svetovne vojne. Mobilizacija... beganje množic, navdušenost fantov, klici ljudstva pred divjanjem narodov...

Drugi del — Vojna... — nas že popelje na fronto. Vojaki so zbrani v zaledju. Šalijo se in bero pisma. Pa ni samo veselje! Najljubši med njimi se zunaj pred vrati zvrne, zadet od krogle. Žalostni so in v žalosti se spominjajo časov, ki so bili... Potem pojo — — — In še marsikaj se zgodi, posebno na koncu se tresejo telesa in zastaja sapa pred...

Tretji del — Pesem miru — se vrši po končanem krvavem klanju. Narodi so se oddahnili. Pričeli so z ureditvijo vsega, kar je bilo razdejane v teh letih. Najprej se spominjajo padlih, potem pa gredo na delo z veliko mislijo: ohranimo mir!

Treba je še povedati, da pri vseh treh delih tvori važno vez recitacija iz knjige: Emil Ludwig — Sinovom v svarilo, ki nas postavlja v one čase. Tudi petje, skladbe A. Mihelčiča: Nebo žari, nas s svojo lepo melodijo in besedilom notranje bolj približa dogodkom.

Idejna beseda o miru, ki se bo govorila poslušavcem, pa je os vse prireditve. V njej so naše misli, naše želje. Vse navedeno predstavljanje se prav za prav oklene govornikovega izvajanja.

Na lažno smo pogledali za zastor. Ko se bo dvignil, bodo šli pred našimi očmi vsi dogodki, kakor strašne sanje, odete s plaščem resnice...

Jur—ko—Celje.

SKUPINAM IN MLADINSKIM ZVEZAM JSZ V CELJSKEM OKROŽJU.

Izrabite polovično vozino in udeležite se nedeljske proslave v Celju. Vsi moramo s svojo udeležbo manifestirati za mir. Pokažimo našo skupno voljo.

CELJE. Člani in članice! Na delo za našo prireditev! Udeležite se vsi svete maše ob 8 v farni cerkvi, za popoldansko prireditev pa že vnaprej prodajajte vstopnice, kakor tudi celjsko številko »Delavske pravice«.

Za našo skupno stvar gre, zato vsi skupno na delo.

TOVARIŠI! Podpirajte trdke, katere inserirajo v našem delavskem časopisu.

Posameznik danes tako rekoč nič ne pomeni. Le v združenju celoti je moč, ki nam more izvojevati zmago. Samo besede, da smo krekovci, ne zaležejo. Praktično se moramo lotiti dela in utirati pot Krekovim idejam v vse plasti naroda. Na kak način? Vsi od kraja podpirajmo Krekovo knjižnico! Za mal denar dobite na leto tri lepe knjige. V našem tisku je naša moč in orožje. Naj gre še tako trda za denar, brez knjig naše delavske založbe ne smemo biti! Le ob vsestranski podpori bo KREKOVA KNJIŽNICA mogla vršiti kulturno nalogo v smislu krščanskega socializma.

Zato iskreno vabimo k naročbi. Cena 78 Din letno za vezane in 48 Din za broširane knjige.

Čitaj in širi »Del. Pravico«!

pk — Celje.

N A M E Š Č E N E C

Jože Rutar kot nameščenec

S smrtjo pokojnega Jožeta smo krščansko socialistični nameščenci izgubili enega glavnih pobornikov za našo idejo. Padel je najjačji steber, na katerega se je naslanjala naša stavba, in ko ne bi naše delo temeljilo na tako vzvišenih načelih, bi Jožetova smrt mogla vplivati na našo organizacijo kot potres na hišo, ki nima dobrih temeljev. Našemu pokojnemu tovarišu pač ni manjkalo dobrih lastnosti, a izmed vseh naj navedem le dve: vernost in značajnost.

Jože je bil globoko veren katoličan, ki svoje pobožnosti ni obešal na veliki zvon in se trkal na prsa, kot farizej pred cestinarjem. Le Bogu je znano, koliko ur je premolil skrit v mračnem kotu kake ljubljanske cerkve. Zato ga je tudi bolel očiitek, vržen na organizacijo, češ, da ne deluje v smislu božjih zapovedi, kajti organizacija s takimi člani nikakor ne more hoditi po krivih potih.

Njegova značajnost naj bi bila vzor nameščencem. Nikdar ni hodil k ciljem po krivih potih, temveč vedno naravnost. Njegove besede so vedno držale. Kot starejši nameščenec je imel bogate izkušnje, s katerimi se je okoriščala organizacija. Ker mu Bog ni dal otrok, je svoje življenje in delovanje stavil naši organizaciji na razpolago. Nikdar pa ni silil v ospredje, temveč je stal skromno v ozadju. V organizacijah so člani, ki v svoji častilakomnosti zahtevajo za svoje delovanje predsedniških časti. Zopet drugi uporabljajo organizacijo, da potom nje skušajo priti do raznih honoriranih mest. Za vsem tem Jože ni hrepenel, ker je služil organizaciji, žrtvujoč sebe splošno koristi.

Najlepše se bomo oddolžili pokojnemu Jožetu, če ga bomo poskušali v življenju posnemati. Kot on veren in značajan, naj postanemo tudi mi!

Kredit za zavarovance pri Pokojninskem zavodu

Upravni odbor je sklenil umestno odredbo, ki bi lahko že prej zagledala beli dan. Po tej odredbi imajo namreč zavarovanci PZ pravico do posojila. To posojilo se podeljuje le v nujnih primerih, kakor so bolezen, smrt itd. Ta posojila se izdajajo proti menici ali lombardu (to se pravi, da založiš vrednostne papirje). Višina takega posojila ne sme presegati treh mesečnih plač prosilca. Menica mora nositi tri podpise, od katerih je eden prosilcev. Posojila se podeljujejo za dobo dveh let in se zato plačujejo 7½% obresti. Drugih stroškov razen obresti ni. Kdor se zanima za tako posojilo, naj se obrne na upravo PZ, kjer dobi zato potrebne formularje.

Brezposelne podpore pri Pokojninskem zavodu

Pravilnik za podelitev teh podpor se je nekoliko izpremenil. V naslednjem prinašamo nekaj glavnih točk:

Prošnjo za podporo more vložiti vsak zavarovaneec, ki je bil zavarovan pri PZ vsaj 2 leti ter je oženjen, če je že 2 meseca, neoznjen pa 3 mesece brezposeln. Predložiti je treba potrdilo Javne borze dela, da je pri njej izrpal že vso podporo, kakor tudi hranarino pri bolniški blagajni. Prosilec ne sme biti odpuščen iz službe radi deliktov, ki so navedeni v § 239. obrtnega zakona. Poleg tega prosilec ne sme dvigniti v primeru brezposelnosti svojih premij.

Brezposelna podpora znaša za prosilca 400 dinarjev, dodatek za njegovo ženo 100 Din in za vsakega otroka 100 Din. Ako ima žena samostojen dohodek, ji ta dodatek ne pripada, dočim otrok ne sme prekoračiti 18. leta starosti. Podpora se izplača do 5 let zavarovanja enkrat, do 10 let dvakrat, do 15 let trikrat, do 20 let štirikrat, a preko 20 let zavarovanja petkrat. Ne izplačuje se pa ta podpora zaporedno mesečno, temveč po uvidevnosti izvršilnega odbora.

Maša zadušnica (osmina) po pok. tov. Jožetu Rutarju je bila v ponedeljek jutraj v frančiškanski cerkvi v Ljubljani Sv. maše se je udeležilo načelstvo JSZ in mnogobrojni pokojnikov tovariši in prijatelji.

Bilanca Pokojninskega zavoda

(Nadaljevanje)

Zavodove pasive so naslednje:

1. Premijske rezerve	336.788.802. — Din
2. Razni skladi	903.869.72 Din
3. Rezerva za kritje dvomljivih terjatev	2.204.288.14 Din
4. Lombardno posojilo	15.404.791.90 Din
5. Druga pasiva	7.212.469.37 Din
6. Razlika med nakupnim in borznim tečajem vrednostnih papirjev	15.931.991.67 Din
7. Poslovni prebitek neobveznega oddelka	780.190.02 Din
	379.246.397.82 Din

Dočim so bile aktivne postavke bilance PZ večini našega nameščenstva, ki ima dnevno opravka s trgovskimi bilancami, dobro poznane, so pasivne postavke popolnoma drugega, posebej za Pokojninski zavod prirojenega značaja ter marsikomu nerazumljive. Radi tega bomo v naslednjem k gornjim postavkam podali primerna pojasnila.

1. Premijske rezerve

Zavodi, ki jim tvorijo obratni kapital delnice, tedaj delniške družbe, imajo na strani svojih pasiv navadno kot prvo točko delniški kapital. Tudi bilanca PZ ima kot prvo postavko pasiv premijske rezerve. Marsikoga bo ta naziv zapeljal v zmotu, kajti pod to besedo bi pričakovali oni kapital, ki se je v teku let nabral od vplačanih premij, to je onih zneskov, ki so jih vplačali zavarovanci ter njihovi delodajalci. Temu pa ni tako, kajti pod postavko premijskih rezerv je treba razumeti oni kapital, ki ga imajo zavarovanci pravico terjati od PZ, ki ima napram svojim zavarovancem vkljub temu, da ti še niso vplačali za zavarovanje vsega potrebnega kapitala, gotove pokojninske obveznosti. Da ponovimo še enkrat: zavarovanci plačujejo Pokojninskemu zavodu mesečno zavarovalno premijo, ki se ravna po višini mesečne plače in znaša 1% od iste. Ako zavarovaneec redno plačuje mesečne prispevke, nastajajo za PZ gotove obveze. Te obveze se ravna po višini vplačanih premij. Za vsakega zavarovanece se izračuna kapital, ki je predviden za plačevanje njegove pokojnine; od tega kapitala pa se odštejejo vse mesečne premije za ono število let, ki manjkajo zavarovaneцу do predpisane starostne dobe, oziroma dopolnitvi službene dobe. Pridobljene pravice zavarovancev se imenujejo v bilanci tudi »nadeje« ali pa »pričakovanja«. Izračunajo se za vsakega zavarovanece posebej in se pri tem vzame v poštev njegova starost, višina vplačanih mesečnih premij itd. Pojem premijske rezerve bi razložili v nekaj besedah tudi takole: Premijska rezerva je višina zavodovih obvez napram zavarovancem, zmanjšana za vse neplačane, bodoče mesečne prispevke. V bilanci je postavka premijskih rezerv razdeljena na tri oddelke, in sicer: 1. za obvezne zavarovance, 2. za neobvezne zavarovance in 3. za višje dajatve. Vsak izmed teh oddelkov pa vsebuje še po tri pododdelke, ki so za vse tri oddelke enaki in sestojijo iz premijske rezerve a) za tekoče rente, b) za nadeje ali pričakovanja aktivnih in c) za nadeje ali pričakovanja izločenih. Kot primer navajamo, da znaša premijska rezerva v oddelku za obvezno zavarovanje Din 101.912.612 za tekoče rente, dočim znaša vsota za pričakovanja ali nadeje aktivnih zavarovancev Din 183.093.353 in na-

deje izločencev Din 30.365.899. Ako gornje številke primerjamo s številkami v letnih zaključkih preteklih let, vidimo, da se rapidno večja premijska rezerva za tekoče rente kakor tudi rezerva aktivnih zavarovancev. Oboje nam je povsem razumljivo, kajti število rentnikov narašča iz dneva v dan in s tem narašča tudi premijska rezerva za tekoče rente. Da se pa zvišuje rezerva aktivnih zavarovancev, je pa tudi razumljivo, ker število zavarovancev stalno narašča. Za primerjavo naj navedemo še naslednje številke iz oddelka za obvezno zavarovanje:

Premijska rezerva

leto	akt. zavar.	izločenci	rentniki
1931	132.278.850	20.905.145	59.921.836
1934	183.093.353	30.365.899	101.912.612

Kakor že povedano, število rentnikov stalno narašča in to iz vzroka, ker dosegajo zadostno starost, ali dobo zavarovanja. Veliko jih pa gre med rentnike tudi iz vrzoka, ker so bili reducirani in namesto, da bi iskali drugega nameščenja, katerega najbrž radi visoke starosti ne bi našli, se prijavijo pri zavodu kot invalidi. Zdravnik, h kateremu jih pošlje zavod v pregled, kaj lahko ugotovi pri nameščencu nad 50 let starosti nesposobnost za delo, kajti malo je danes nameščenec — v času vrtoglave naglice, s katero se mora vse delo vršiti — ki bi ne bili živčno toliko ali toliko prizadeti. Obstoji pa nevarnost, da bo moral zavod pri rapidnem naraščanju rentnikov ali zmanjšati rente, ali pa povišati premije. Oboje bi bil hud udarec tako za rentnike, ki bi dobivali manjšo pokojnino, kakor tudi za aktivne zavarovance, ki bi morali plačevati višje premije, kajti za marsikoga so premije že v dosegljivem »izhodu« dovolj visoke. Kakor smo naše čitatelje obvestili s članom v zadnji številki, se s to nevarnostjo težko bori tudi avstrijski pokojninski zavod, kjer obstoja nevarnost, da se lahko nameščensko pokojninsko zavarovanje sploh zruši, ako ne dobi od vlade pomoči.

Marsikdo bi rekel, da bi mogel PZ v primeru primanjkljaja uporabiti za plačevanje rent in režijskih stroškov svoj kapital, ki stalno narašča ter je dosegel že zavidljivo višino. Ako bi PZ res hotel to storiti, potem bi bili računi postavljeni na glavo, kajti počasi bi morali odstopiti od kritja s stalnimi mesečnimi premijami in preiti na dokladno kritje. To se pravi: Kapital za pokojnine zavarovancev se tvori iz stalnih mesečnih premij, ki jih ti plačujejo. Te mesečne premije se zavodu obrestujejo v toliki meri, da zavod lahko iz obresti plačuje tekoče rente, dočim ostane kapital neokrnjen. Kakor hitro pa bi se lotili kapitala, bi se kritje za rente zmanjševalo z dvojno naglico, in sicer prvič od kapitala samega, a drugič bi odpadle obresti od uporabljenega kapitala. Zavod bi moral preiti na dokladno kritje, to je: koncem vsakega leta bi moral sešteti, koliko je izplačal rent in to vsoto bi potem porazdelil na zavarovance, da jo plačajo. Čim več bi bilo rentnikov, tem več bi imel vsak zavarovaneec plačati koncem leta. Pomislimo, kako bi stvar izgledala v času gospodarskih kriz. Število rentnikov bi naraščalo z vrtoglavo naglico, a s še večjo naglico bi padalo število zavarovancev. Na vsakega zavarovanece bi odpadla tolikšna vsota prispevkov, da bi je gotovo ne zmoželi, s tem bi pa izgubili pokojnino tudi vsi že upokojeni zavarovanci.

Zadružni uslužbenci

Služba zadružnega nameščenca je skoro povsod težavnejša kot zasebnega. Pri zadruzi je več soodločujočih (odbor), ali se pa isti tudi večkrat menjajo. Nameščenec mora pazljivo izvrševati svoj posel, da ne pride v navzkriž na desno ali levo. Njegovo delo je težavnejše, ker nima neposredno pri roki gospodarjevega očesa, ki bi morda z navodilom, naročilom ali morda tudi s svarilom olajšal odločitve.

Vobče so pravice zadružnega nameščenca večje kot zasebnega, s tem vzporedno pa tudi odgovornost. Nekajkrat sem slišal, da si je ta ali oni pri zadruzi pomagal, zadruga pa je nazadovala ali celo izhiralala. Kaj naj rečem?

Zadružni uslužbenec ni v istem razmerju do zadruge kot je zasebni do gospodarja — ali bi vsaj ne smel biti. Zadružni uslužbenec — predvsem voditelj — mora biti z zadrujo naj-

tesneje spojen, procvit zadruga mora biti nje-gov namen. Ta namen se pa uslužbencem ohrani, če jim zadruga delo nudi primerno preskrbo. Da bi si zadruga ustvarila res požrtvovalno sodelništvo, bi moral že obči zadrugaški zakon omogočiti zadrugašnim delavcem stalnost, primerno plačo in preskrbo za starost, onemoglost, bolezen in brezposelnost.

Če se zadrugašništvo v splošnem postavi na soliden gospodarski temelj, bi zlahka svoje sodelnike nagradilo in za življenje preskrbelo. V zadrugaški kader uslužbencev bi prihajale najboljše moči. Tako pa se zgodi, da je zadrugaški uslužbenec pri zadrugi, dokler kaj prida zasluži, ko se mu pa nudi boljše zaposlitev ali osamosvojitve, obrne zadrugaški hrbet.

Zadrugaški uslužbenec naj dobi službeno stal-

nost v okviru vsedržavne zadrugaške zveze (v zadrugaški zakon spada pragmatika zadrugaških uslužbencev). To je seveda izpeljivo, če se vse zadrugašništvo združi v vsedržavno zvezo. Posameznim zadrugam bi bilo to le v prid, ko bi bili njihovi uslužbenci za vse življenjske prilike preskrbljeni.

Način, kako bi se ohranila potrebna in koristna avtonomija udejstvovanja zadrug tudi glede uslužbencev, je stvar študija in odločitev praktičnih zadrugaških delavcev.

Eno pa je poudariti: zadrugaški delavec-uslužbenec ne bi smel postati državni uradnik v smislu ostalih uradnikov, ker bi se s takim birokratičnim aparatom ubilo zadrugašništvo samo.

Iz centrale

Ljubljana. Vse tovariše in tovarišice, ki so prešli vabila za širšo sejo naše nameščenke zveze za nedeljo dne 3. novembra t. l., vljudno prosimo, da se te seje zanesljivo udeležijo. Seja se bo vršila ob 9. uri dopoldne v prostorih JSZ.

Ljubljana. Kot zastopniki naše nameščenke zveze so se udeležili pogreba za pok. tov. Jožetom Rutarjem, tov. Savenc, Nagode, Korun, Silvester in Božič. Pogreba so se udeležili tudi člani ljubljanske podružnice SZPTNJ.

Bat'a

Mnoga leta so že pretekla, odkar se je v Jugoslavijo priselil s svojo tovarno češki industrijalec Bata in zgradil v Borovu ob Donavi velikansko čevlarsko industrijo. Od tedaj dalje vidimo dan za dnem v časopisju kričeče Batove oglase, razen tega pa tudi navdušene reklamne članke in slavo-speve na Bato. Le redkokdaj beremo kako kritiko razmer v Borovem ali glas proti sistemu, ki je vpeljan v Batovem poslovanju. Večina jugoslovanskega časopisja proslavlja Bat'o, da utrjuje gospodarske temelje države, da je Batov sistem pravi blagor za našo zemljo, da so zaslužki pri njem sijajni, da vsi do poslednjega delavca sodelujejo pri dobičku, da pride vsak neumni kmet do zavidljivega položaja in zaslužka pri Bati, da je Borovo vzorna družina ob sinji Donavi, da je nacionalno življenje tam doli v Borovu razvito do viška, ker povprečno niti eno mesto v naši državi nima toliko nacionalnih društev in toliko članstva kot Borovo, da so pri Bati vsi enaki, da direktor stanuje prav tako v delavskem stanovanju kot zadnji delavec, da delajo Batove tovarne vtis zdravilišča, a ne delavnice, da vrši Bata častno poslanstvo ene izmed najbolj človekoljubnih ustanov — skratka v Batovi industriji teče med in mleko, to je pravi raj na zemlji. Seveda so taki članki in slavo-spevi bogato plačani od podjetja samega.

V resnici je Batov sistem čisto ameriški, urejen po tako zvanem tekočem traku in po vseh načelih ameriške industrije, kakršen je prav v zadnjih letih postal usoda vsega gospodarstva in povzročil propast svetovnega gospodarstva. V teh nekaj letih je Bata s svojo industrijo uničil naše čevljarstvo, svoje delovanje je razširil na vso državo, tako da ima danes pri nas 450 podružnic z okoli 4000 nameščenci, s kapaciteto 20.000 do 25.000 parov čevljev dnevno, s svojim časopisom, s kapitalom okoli 10 milijard dinarjev ter s 120 milijoni letnega kosmatega dobička. Kje so še vse druge naše veleindustrije in rudniške družbe v primeri z Batom! Njihovi zaslužki v primeri z Batovimi so naravnost beraški.

Bata je vse svoje delavstvo in nameščenstvo vklebil v železne sponne svojega ameriškega sistema. Iz svobodnih ljudi je napravil sužnje. Res imajo delavci dobra stanovanja in poceni hrano, svoj kino in sportne klube, Sokola in drugo — toda vse to samo zato, da so bolj izolirani, ločeni od javnosti, od vseh stikov s svetom. Kakor kmet svojo živino dobro hrani in ji napravi higienske hleve, prav tako dela Bata s svojim delavstvom. Le od zdrave in dobro pitane živine more kmet pričakovati dobička, prav tako dela tudi Bata s svojim delavstvom. Na kako delavsko strokovno organizacijo pri njem ni niti mogoče misliti. Vsak delavec, ki bi se v tem količjak pregrešil, leti na cesto. Naša socialna zakonodaja v Borovu ne velja. Edini zakon za delavstvo je tovarniški delovni red in matematično preračunan sistem. To delavstvo je izročeno na milost in nemilost Bati.

Borba proti Bati ni samo boj naših obrtnikov za obstoj, ampak je tudi borba za spoštovanje človeške svobode.

Naše časopisje priobčuje kričečo in bogato plačano reklamo za Bato. Za denar izdaja interese našega obrtništva, obenem pa izdaja stremenje po človekovi osebni svobodi. Tako daleč smo že, da celo delavsko časopisje (gl. »Delavska Politika«) doprinaša z Batovo reklamo žalostni delež k zaslužnjenju delovnega ljudstva. Kje je pošteno delavstvo (če tega že zastoj pričakujemo od naše »javnosti«), ki bi naredilo konec temu sramotnemu prodajanju delavstva v okove moderne suženjstva?

Sicer pa tako vemo, da bo ostal naš klic v današnjem času sebičnosti le glas vpijočega v puščavi.

Na praznik Vseh svetnikov in na dan vernih duš prižgite na grob svečke pokojnim tovarišem. Spominjajte se jih v molitvi!

Rudniški nameščenci in prostovoljno zavarovanje

V zvezi s številnimi redukcijami in upokojitvami med rudarskimi nameščenci zadnjih treh let postaja vprašanje prostovoljnega zavarovanja pri bolniških blagajnah bratovskih skladnic aktualno. V § 44. novih pravil bratovskih skladnic, ki so stopila v veljavo 1. aprila 1933, so navedena določila glede prostovoljnega zavarovanja in se glase:

I. Prostovoljno zavarovanje je dovoljeno:

1. Za bolezen: a) upokojemcem in nezgodnikom, ki uživajo pokojnino ali nezgodno rento pri bratovski skladnici ter žive v območju kakšne krajevne bratovske skladnice, niso pa v nikakršnem delu zaposleni, da bi nadaljevali zavarovanje po prenehanju obveznega zavarovanja; b) državnim uslužbencem, nameščencem pri podjetjih ali upravah, omenjenih v § 1.;

2. za nezgode pri delu državnim uslužbencem, nameščencem pri podjetjih ali upravah, omenjenih v § 1.

II. Obseg podpor ob prostovoljnem zavarovanju za bolezen odreja § 65. pravil. Prostovoljno zavarovanje za nezgodo pri delu je popolnoma izenačeno z obveznim zavarovanjem, izvzemši samo to, kar se s pravili izrečno drugače odreja.

III. Članstvo prostovoljno zavarovanih članov se začne z dnem podane prijave in predpisno vplačanega prispevka, preneha pa z dnem odjave in prenehanja plačevanja.

Glede plačevanja prispevkov se nahaja določba v § 78. pod (5) in sicer: prostovoljno zavarovani plačujejo celotne prispevke, določene za člane. Ta določba pa se je s sklepom upravnega odbora Glavne bratovske skladnice na utemeljeno prošnjo delavskih zastopnikov še za časa veljavnosti prejšnjega pravilnika omilila v toliko, da plačujejo upokojeni in nezgodniki bratovske skladnice prispevke po IV. kategoriji, to pa radi

okolnosti, ker so pravice do podpor, kakor so našteje v § 63. pravil, za prostovoljno zavarovane omejene. Do tu smatramo, da je stvar popolnoma v redu, nikakor pa ne moremo razumeti, da so do omenjenega prostovoljnega zavarovanja izključeni bivši manjpravniki člani bratovske skladnice, t. j. rudarski nameščenci, ki so bili za primer onemoglosti, starosti in smrti zavarovani pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani ter bili z dnem upokojitve pri tem zavodu črtani iz bolniškega zavarovanja pri bratovski skladnici kot izstopivši člani. S tem jim je ugasnila vsaka pravica do dajatev bolniške blagajne bratovske skladnice, da si prav za prav niso prostovoljno izstopili. Ker so bili vso dobo svoje službe zavarovani za primer bolezni le pri bratovski skladnici, bi bilo pač krivično, ako se jim ne dovoli nadaljevati članstva s prostovoljnim zavarovanjem in to samo radi tega, ker niso upokojeni bratovske skladnice, ampak Pokojninskega zavoda. Pripomnili bi nadalje, da so bili ti nameščenci prvotno ob vstopu v delo pri rudniku navadni rudarji in zavarovani pri bratovski skladnici kot polnopravni člani, torej tudi za primer onemoglosti, starosti in smrti in to po najmanj 10 let, drugi zopet po 15 in 20 let. Pri napredovanju in prenehanju iz delavske v nameščensko kategorijo so bili prevedeni v manjpravno članstvo — zavarovani le za primer bolezni. Pravico do pokojnine so prenesli na Pokojninski zavod za nameščence z nakupom let na podlagi premijske rezerve, ki so jo dosegli s plačevanjem prispevkov v pokojninsko blagajno bratovske skladnice.

Mislimo, da je torej popolnoma v skladu in pravično, ako se dovoli takim bivšim članom bratovske skladnice, da nadaljujejo prostovoljno zavarovanje, ker je strogo tolmačenje pravilnika po besedilu brez upoštevanja navedenih razlogov v veliko škodo vsem nameščencem. —en.

Kaj pa nameščenec s provizi o?

Ali je potrebno, da je nameščenec s provizijo organiziran? Jasno je, da je organizacija potrebna slehernemu nameščencu, pa četudi njegova plača izvira delno ali pa v celoti iz provizije. Več je panog v gospodarstvu, v katerih službodajalci zaposlujejo nameščence s provizijsko plačo. So to razni trgovski posli, ki se pa med seboj dostikrat zelo razlikujejo. Da to razliko opazimo, primerjajmo n. pr. samo nameščence pri večji trgovski trgovki in pa zavarovalnici. Prvi ima potovanje olajšano z avtomobilom, ker bo obiskoval samo trgovine. Nasprotno je pa pri zavarovalnici posel, kjer je potrebno, da obišče sleherni stranko, pa naj si bo to v mestu ali na deželi, in to pri požarnem ali življenjskem oddelku. Gotovo je, da je tako delo mnogokrat zelo naporno, ker je treba kljubovati vsem vremenskim in drugim nepravilnostim. Nameščenec na takem potovanju nima nikdar hrane v tistem redu kot drugi, ki dela določene ure v pisarni in gre na določen kraj. Vse to in še marsikaj drugega močno vpliva tudi na zdravje delojemalca. V takih okoliščinah dostikrat nastopi primer, da nameščenec rabi zdravnika ali potrebnih dopust, da si dobi novih moči za naporno službo.

Vsega tega, kar pripada nameščencu po socialno-političnih zakonih, pa tak delojemalec

nima in tudi ne ve, kam se mu je treba obrniti. Radi tega naj navedemo tu nekaj nasvetov. Vsak naj v prvi vrsti skrbi, da ima službeno pogodbo do potankosti izpolnjeno, zlasti kar se tiče bolniškega in pokojninskega zavarovanja (ako ima do poslednjega pravico), kajti niso redki slučajji, da podjetje takih uslužbencev niti bolniško niti pokojninsko ne zavaruje. Išče samo zmognih moči, ki naj delajo v korist podjetja, ako pa ga zaloti bolezen, katero je dobil za časa službe in ne more zadostiti več zahtevam delodajalca, tedaj ga podjetje ne rabi več in je prepuščen samemu sebi. Družine takih nameščencev žive tedaj v veliki bedi in pomanjkanju. Iz teh vzrokov je nujno potrebno, da si organiziran in da si uredi vse potrebno, če drugače ne gre, po svoji strokovni organizaciji. Zato naj se vsak obrne do strokovne organizacije, preden sklene s podjetjem službeno pogodbo, da bo o vsem potrebnem strokovno poučen. Pripominjamo še, da ima naša organizacija nameščenega stalnega strokovnega tajnika, ki bo vsakomur vedno na razpolago. Zato se naj vsak, ki je v potrebi, obrne nanj, ki bo v vsakem primeru znal pravilno svetovati in odrediti potrebno, da bodo nameščenčeve pravice varovane.

Rudarji

Huda jama. V nedeljo, dne 20. t. m., smo imeli običajni rudarski sestanek pri Sv. Jederti. Poročal je tov. Alojz Diacci in sicer o zaupniški konferenci, ki se je vršila 12. t. m. v Trbovljah ter o nujni potrebi strokovne organizacije. Podal nam je izčrpno poročilo o velikem in požrtvovalnem delu medstrokovnega odbora, ki pa na žalost in veliko presenečenje rudarskega delavstva za enkrat ne more pokazati nikakršnih uspehov. Iz tega je razvidno, da je ubogo rudarsko delavstvo Dravske banovine z vsemi akcijami navedenega odbora naletelo pri merodajnih činiteljih na gluha ušesa in prazne obljube. — Z grozo pričakuje rudar zopetne spomlad in s to še večjega praznovanja. Glad in obup sta stalna gosta naših obubožanih rudarskih družin. Kakšen bo končni rezultat te bede, je veliko vprašanje.

Zato, dragi tovariši, ne stojte zunaj postojanke in ne glejte brezbrizno, kaj se z nami dogaja. Strnimo se v strokovni organizaciji, da tako z roko v roki stopimo na branik za naše osnovne pravice in človeka dostojno življenje. — Z žalostjo se opaža na sestankih premajhna udeležba, kar je znak, da imamo po revirjih še vedno vsake vrste »čakovce«, ki upajo, da bodo brez žrtve dosegli isto, kar bodo borbeni strokovničarji s svojim delom priborili. Tovariši, ne oklevajte, ampak pokazite svojo zavednost ter čim prej stopite v vrste članov JSZ.

Zagorje. Kljub temu, da »Del. Pravica« ni objavila vabila za naš nedeljski sestanek, je bil zelo številno obiskan. Nad 80 rudarjev je bilo na sestanku, kar je za naš kraj in naše razmere veliko. Na sestanku je poročal tov. Rozman, in sicer o razvoju in delu naše organizacije. Podal je tudi kratko poročilo o stanju pok. blagajne gl. brat. skladnice. Razmere v tem pogledu so naravnost obupne in je stremeti za tem, da se to zavarovanje čimprej sarrira. Sestanek sta pozdravila tudi zastopnika rudarskih skupin iz Trbovelj Križnik, iz Krmelja pa tov. Borštinar. Živahna debata po poročilih priča, da ima zagorska skupina delavce, ki se v polni meri zavedajo časa, v katerem živijo, kakor tudi nalog, ki se nam nalagajo pri reševanju težkih delavskih vprašanj.

Po sestanku pa se je vršila seja strok. odbora rudarjev, ki je prav za prav nadaljevala delo prejšnje nedelje iz seje rudarskega in kovinarskega strok. odbora, ki se je vršila v Šmarcih. Storjeni so bili za obe stroki važni sklepi z naročilom, da se čimprej pokrenejo in uredijo.

JSZ je lahko ponosna, da je v nekaj letih vzgojila med delavstvom moči, ki v polni meri obvladajo tudi najtežja vprašanja, ki se stavljajo na pot pri delu na izboljšanje delavskih razmer.

Kovinarji

Kamnik. V četrtek 24. oktobra se je vršil v prostorih gostilne »Rode« lepo obiskan članski sestanek naše strokovne skupine kovinarjev v Kamniku. Na sestanku je poročal tov. Rozman iz Ljubljane. V svojem govoru je poudarjal, da je predvsem potrebno ustvariti močno strokovno organizacijo, ki ne bo živela samo nekaj časa, potem pa zopet izhiral. Sklep sestanka je bil tudi, da se izvede zbor organizacijskih zaupnikov, kakor tudi, da se uvede v skupini podporni fond. Debata in glasovanje o predlogu za ustanovitev podpornega fonda sta pokazala, da se delavstvo za strokovno organizacijo živo zanima, kakor tudi, da se v polni meri zaveda potrebe po edinosti in slogi. Izražena je bila tudi želja, naj bi se slični sestanki vršili večkrat.

Jesenice. Plačaj članarino v redu! Iz poročila blagajnika na zadnji seji se je ugotovilo, da je članarina padla radi nerednega plačevanja nekaterih članov. Ta nedostatek se mora odpraviti! Dokler si član, imej članarino v redu; ako si izstopil, povej, da ne bo nepotrebnega dela in sitnosti pri izplačevanju bolniške ali brezposelne podpore. V lanskem letu nam ni bilo treba niti enkrat opomniti, zato upamo, da se bo naš apel upošteval, tako, da bo to prvo in zadnje opozorilo v letošnjem letu.

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglasa: Krajevni upravni odbor bratovske skladnice na Jesenicah je na svoji seji 12. junija 1935 sklenil, da se pričenši s 1. julijem 1935 dajatve zobozdravstvenega sklada delavstva razširijo na zobotehnična dela, in sicer pod sledečimi pogoji: 1. da prispeva zavarovani član k računu za umetno zobovje v kavčuku in nežlahtnih kovinah 50%, za zlate naprave pa 75%; 2. dajatve gredo do nadaljnjega samo članom, ki so vsaj 50 let stari;

3. karenčna doba za te dajatve se določi na pet let, t. j. dajatve gredo samo članom, ki so najmanj že pet let vključeni pri naši krajevni bratovski skladnici. Za izvrševanje zobozdravniških del našemu članstvu so pogodbeno upravičeni sledeči gg. zdravniki: na Jesenicah: dr. Schwab Viljem, dr. Ludwig Jože, dr. Keržan Bartol; na Bledu: dr. Janežič Zvonimir; v Radovljici: dr. Slivnik Anton; v Kranju: dr. de Gleria Stanko. — Predsednik: Dr. M. Obersnel, s. r.

Jesenice. Zobozdravstvo. Pred dobrim mesecem smo na tem mestu poročali, da je bila anketa glede razširitve dajatev iz zobozdravstva na pobudo odbora krajevne bratovske skladnice. V okviru iznešenih mnenj na anketi nam je odbor krajevne bratovske skladnice pred dnevi poslal sklep odbora, ki ga priobčujemo. Ker je važen, naj ga vsak izreže in shrani.

Čevljarji

Žiri nad Škofjo Loko. Iz glasila krščansko-socialističnega organiziranega delavstva »Delavske Pravice« smo do sedaj opazovali boj, ki ga bje delavstvo za uveljavljanje svojih zakonitih pravic. Odločili smo se pa, da tudi mi pristopimo v vrste organiziranega delavstva v okrilju Jugoslovanske strokovne zveze. V ta namen smo sklicali za nedeljo, 20. oktobra, sestanek, na katerem nam je zastopnik JSZ iz Ljubljane, tov. Matic Koprivec, razložil pomen delavske strokovne organizacije. Sklenili smo ustanoviti svojo strokovno skupino in smo tudi že izvolili pripravljalni odbor. Tovariši! Na delo za svojo organizacijo, da bomo ustanovili močno skupino čevljarjev.

Za delavski značaj delavskih zavodov

Mislim, da vršim del svoje dolžnosti kot zastopnik JSZ, ako vam k članku v »Delavski Pravici« »Za delavski značaj delavskih zavodov« napišem nekaj vrst.

Ze trije so se oglasili na zgoraj omenjeni članek z dopisi v »Delavski Pravici«. O kakšnem učinku seveda še ni govora. Mogoče bi bilo dobro, da pričnete z objavo posameznih primerov. Da torej s tem nekako prisilite te delavske zavode, če že nočejo prevzeti značaja delavskih zavodov, morajo vsaj delati to, kar je delavstvu v korist, pravilno in nepristransko. Vsak, kdor je imel opravka z enim ali drugim teh zavodov, ve, da se to vedno ne vrši.

Za enkrat bi prav želel posvetiti pozornost Okrožnemu uradu. Tu namreč se mi močno zdi, tudi ni vse, kot bi moralo biti. Poleg tega, da se pri nekaterih uradovih zdravniških vršijo nekake kolektivistične ordinacije, to je, da se jemlje po 5—10 ali pa še več članov naenkrat v ordinacijsko sobo, še jadicujejo, da na bolniško blagajno ne morejo dati res dobrih zdravil, češ, da so predraga. Čeprav bi v mnogih primerih mogoče res draga zdravila bilo treba zapisati manjkrat in bi s tem ne stalo nič več, ali bi še celo se prihranilo, ker bi bil član prej zdrav. Naravnost zgleden primer pa sem doživel pred par dnevi, ko sem po potrebi obiskal uradovega zdravnika. V ordinacijsko sobo nas je sprejel pet. Prvi, ki je bil na vrsti, je po opravljenih formalnostih vprašal, ako je že dospelo rešenje za sanatorij. Mož je namreč po naročilu zdravnika-specijalista delal prošnjo za sprejem v sanatorij. Zdravnik ga nekako nervozno pogleda in pravi: »Saj ne bo nič, vsem povem, da sem delal sedem prošelj, pa so bile vse odbite. Seveda, kdor nima kakega »strica«...« Naprej zdravnik ni izgovoril. Mislili pa smo si lahko sami, kaj je hotel s tem reči. Da torej obstajajo neki »strici«, ki zmorejo s svojim vplivom posredovati, kdo naj se sprejme v sanatorij. Torej ne mnenje zdravnika-specijalista, ampak »strici« odločajo, kdo je potreben zdravljenja v zdravilišču. Dobro bi bilo, da se v interesu vsega članstva OUZD otvori debata o tem, da se dožene, kje in kdo so ti »strici«. Ali niso mogoče tudi ti plačani celo z delavskim denarjem za to, da vršijo svojo uradniško dolžnost, po zakonu določeno, pravično in nepristransko v korist delavstva. Delavci mislimo, da je zakonodavec dal zakon o zavarovanju delavcev zato, da bi koristil delavcu v bolezni, ne pa, da bi zaposlil kader uradništva, katero naj bi potem šikaniralo delavce in mu potom protekcije delilo njegove zakonite pravice. J. J.

Naročajte »Del. Pravico«!

Razno

Deputacija Jugoslovanske strokovne zveze je v nedeljo obiskala prevzvišenega nadškofa dr. A. B. Jegliča v njegovem novem bivališču v Stični. Zastopstvo, med katerim je bil tudi predsednik, je g. nadškofa pozdravilo v imenu vse organizacije in mu želelo prijetno bivanje v novem domu.

Tudi na Japonskem. V rudniku Akajka, ki je last delniške družbe Keši, je prišlo do strašne eksplozije. V rovih je zasulo 167 rudarjev in niso mogli tako nobenega rešiti. Nad njihovim življenjem so že obupali. Dobičkaželjnost današnjega časa nima nikjer nobenega ozira do ubogega delavstva.

To in ono

»Problem Bafa«. Prejeli smo prvi zvezek biblioteke »Problem Bafa«, ki nosi naslov: »15 meseci kod Bafe« (Zvonimir Kulundžić). Zvezek predstavlja v avtobiografski obliki uvod v veliki in sistematični študij o Bafovem sistemu. V isti založbi bodo izšli še sledeči zvezki: Bafa in naša štampa ili kako se korumpira javna riječ, Bafin nacionalizam ili konjunkturistički blef, Pravni i socijalni položaj Bafinih saradnika, Život na amerikanskoj vrpici, Bafa sam o sebi ili kako se blefira javnost. — Cilj te biblioteke bo seznanjevanje javnosti s sistemom in metodami, ki vladajo pri Bafi. — Knjižice izhajajo vsakega 1. v mesecu in stanejo posamezno 3 Din, naročnina za 6 zvezkov pa 12 Din. Naroča se na naslov: Zvonimir Kulundžić, uradnik BPB, Osijek, Dunavska 19. — Vsem delavcem priporočamo, da se na knjižico naroče in tako spoznajo moderni kapitalistični sistem.

Novo mesto. Dne 13. t. m. se je poročila naša članica tov. Smolič Tinka z žnidaršič Pepetom. Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Odkritosrčen berač. Berač: »Gospa, prosim, dajte mi denar, da obiščem svojega sina.«

Nesrečni ptič. Žena: »Ali si slišal, stari? Tridesetkrat je zakukala kukavica — trideset let bom se živela!«

Mož: »O, da bi dobil jaz tega ptiča v roke!«

Velika izbira volne, kleklanih čipk, predtiskarija, pribor za ročna dela
v trgovini ročnih del

Pavla Slugova, Celje
Vodnikova ulica

Dnevno sveže žgano kavo in drugo špecerij-sko blago, sir in mesnino, kuhinjsko posodo in drugo železnino po najnižjih cenah kupite pri

Jos. Jagodic, Celje
Glavni trg 14 Gubčeva ulica 2

Priporoča se
manufakturna in modna trgovina

ANTON PETEK
CELJE
PREŠERNOVA
ULICA 21

Gledališki frizer za dame in gospode

R. GROBELNIK
CELJE, GLAVNI TRG 17
PODRUŽNICA POLEG
HOTELA EUROPE

Posoja lasulje, zaloga šmink i. t. d.

Pisarniške potrebščine

za pisarne, družino in dom

Knjige, leposlovne in strokovnedomačih in tujih založb
nudi po zmernih cenah**Knjigarna Mohorjeve
tiskarne**Celje,
Prešernova 17.Ljubljana,
Miklošičeva 19.Konfekcijska in manufakturna
trgovina**Ivan Mastnak**

Celje

Kralja Petra cesta 15

p r i p o r o č a
cenjenim odjemalcem
svojo ogromno zalogo
moških in deških oblek
usnjate suknje, kratke
površnike, Hubertus- in
zimske plašče, kakor
tudi veliko zalogo
manufakturnega blaga
po zelo ugodnih cenah

Mastnak obleke**„RADIOVAL“**

d. z. o. z.

CELJE

Rad oporati raznih tip:
Orion, Minor, ameriški aparati,
gramofoni, plošče, elektronke,
kabeži, šivalni stroji

Cene najugodnejše,
popravila radio aparatov

DROGERIJA**„SANITAS“**

Ljubljana, Tyrševa cesta 5

Celje, Aleksandrova cesta 5

Trbovlje

Kupujemo zdravilna zelišča. — Prodajamo v
našo stroko spadajoče pripomočke za umno
gospodarstvo in varčno gospodinjstvo.

Foto-manufaktura.

Najceneje kupite

sukno, kamgarne in ševrote za moške
suknje in obleke, volno, svilo, barhente
in flanelo za ženske obleke, platno, cefire
ter sploh vso manufakturno v velikanski
izberi pri:

Celje št. 3.

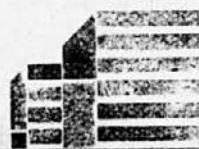
Zahtevajte še danes zastoj vzorce in veliki ilustrirani cenik!

Konrad Gologranc

pooblaščen graditelj

Celje

Mariborska c. 30

Stavbeno podjetje za vse vrste visokih
zgradb. Prospekti in proračuni najje-
neje. Sodno zaprišeženi cenilec.

Na drobno!

L. JUNGER

KLOBASIČAR

CELJE

Prešernova ulica 8

Na debelo!

**REBEK
ANTON**splošno ključavničarstvo
CELJE

prevzema vsa v klu-
čavničarsko stroko
spadajoča dela ter
izvršuje vsakovrsne
tehnične

TO VARIŠII

Posetite špecerijo
in telefonsko trgovino**Fin Janko, Celje**

DEČKOV TRG 4-1

POZORI! NOVOST!**DOBERDOB — SLOVENSKI FANTOV GROB**

Knjiga, ki opisuje valne doživljanja slovenskih
fantov, bosancev in drugih. — Knjiga, ki mora
biti potomecem nekdanjih borec na Dobrodo-
beu neveljiv spomin na valne jantke

Dobi se v knjigarni in papirnici

„DOMOVINA“, Celje, Kralja Petra cesta 45
poleg gostilne „Branibor“

Za vsa fotografska dela se priporoča

fotograf J. Kvas

CELJE, DEČKOV TRG št. 3

Nasproti Narodnega doma

Veliko zalogo moških, ženskih in otroških
čevljev, posebno trpežne čevlje za delavce
in delavke priporoča

Josip Plevčak

čevljar

Kralja Petra cesta.

»Priročnik« je knjiga, v kateri najdeš
kratko pa jedrnatno objasnjene vse pravice,
ki ti jih nudi naša delavska socialna zako-
nodaja. To knjigo bi moral imeti vsak dela-
vec. — Posamezen izvod stane 10 Din, pri
večjem naročilu pa 8 Din.

Praženo kavo, špecerijo in delikatese, vedno sveže, priporoča:

ANTON FAZARINC - CELJE